XVII. évfolyam. 33. szám. Győr, 1924 julius 20, vasárnap. Mai számunk ára 2000 K

GYŐRI UJSÁG

FELSŐ DUNÁNTÚL

GYŐRI UJSÁG

GAZDASÁG-POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési ár: Havonkint 10500 korona (forgalmi adóval együt
Egyes szám ára 2000 korona, nagyobb terjedelmü számé 2500 K.
Megjelenik (egyelőre) szombaton délután.

Szerkesztésért és kiadásért felelős:
Dr. Lurja Aladár
laptulajdonos.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Győr, Baross-út 30. szám.
Telefon 329. szám.
Hirdetések szabott árban, tarifa alapján, előrefizetés mellett vétetnek fel.

A 33-as ellenőrző bizottság.

A felhatalmazási törvény megengedi a kormánynak, hogy a pénzügyi közigazgatás némely ágazataiban törvénypótló rendeletekkel tegyen eleget kivételes helyzetünk követelményeinek. Ez ellen a nemzetgyülési ellenzék annak idején debakhált, mondván, hogy az ilyen rendeletszabadalom pénzügyi diktaturára fog vezetni. Az ellenvetés persze alaptalan volt, mert a törvényhozásnak mindig módjában van feleletre vonni rendeletéért a kormányt. De hátha a nemzetgyülés szünetel? ki fogja akkor az ellenőrzést gyakorolni a kormányrendeletek felett? — hangzott fel az újabb kifogás. Igy járult hozzá a Bethlen-kabinet egy állandó parlamenti bizottság alakításához, melynek feladata az állami adminisztrációt szemmei tartani, a panaszokra a kormánytól felvilágositást kivánni, s a kibocsájtandó rendeleteket előzőleg megbirálni, akár együtt van a nemzetgyülés plénuma, akár nincs együtt. Ez az ugynevezett 33-as ellenőrző parlamenti bizottság, melyben valamennyi párt persze szám-ereje a rányában képviselve van, tehát szóval és szavazattal bir ott az ellenzéknek valamennyi számottevő árnyalata.

Működött valamelyest ez a bizottság a nemzetgyülés mostani ülésszaka együttlétében is, — most azonban, hogy törvényhozásunk nyári szünetét tartja, az ellenőrző komisszió jelentősége és működésének súlya lényegesen megnövekedett. Ezért tekintett a közvélemény fokozódó figyelemmel a 33-asok mult heti ülése felé, ahol tömeges napirend előtti felszólalás tolta ki helyéről a napirenden lévő kormányrendelet-tervek tárgyalását, amely abuzusnak a 33-asokhoz való átburjánozása csöppet sem fokozza az ellenőrző intézményhez kötött reménységeket.

A kormányrendeletek jókora sorozata lett volna napirenden, de abból a 33-asok csak egy töredéket intéztek el, — a többi hátralékul a jövő hétre maradt, ha a bizottság összehivható lesz akkor határozatképes számban.

Az ellenzék részéről felhangzott helyenként objektiv birálatokra Korányi pénzügyminiszter adta meg azonnal a kellő választ és a felhozott kérdésekre kimerítő felvilágosításokkal szolgált rögtönösen, amik bizonnyal megnyugtatólag hatnak a közönségre, akár az őrlési taksák megszüntetése, akár a forgalmi adó életbeléptetése, vagy a balatoni drágaság, a munkanélküliség, avagy a tisztviselői fizetések és a hivatali munkaórák dolgában.

Sok a panasz a 33-asok ügymenete ellen, hogy lassu, nehézkes, mert sok a fölösleges napirendelőttiség benne s hogy az ellenzék a rendeletek kérdésébe is pártszempontokat kever, holott ellenőrző feladatuk tárgyias itélete országosan egyetemes méretü nézőpontok alkalmazását várja tőlük.

A batyuzás,

a forradalmi időknek ez a szomorú emlékezetü szülötte nálunk Győrött is éppen olyan általánosan elterjedt szokás volt, mint szerte az egész országban. Szükséges rossz volt annak idején. Ha a hegy nem ment Mohammedhez, akkor Mohammed ment a hegyhez. Ha a falu nem jött a városba, hogy itt eladja terményeit, akkor a város kereste fel a falut és megszerezte rábeszéléssel, csereberével, no meg kékpénzzel az élelmet.

A batyuzás a konszolidáció fejlődésével lassan-lassan kivetkőzött eredeti mivoltából és a kereskedésnek ez a fajtája egészen átsiklott az üzérek, különösen pedig a kofák kezére. Ez pedig nagy veszedelmet rejtett magában, mert rendkivül megdrágította nemcsak Budapest élelmezését, hanem a vidéki városokét is. Győr városában is azért nőtt szinte hétről-hétre a drágaság, mert a batyuzó kofák a helyszinén összevásárolták a falusiak terményeit és batyukban szállitották el a fővárosba, s igy a mi piacunkra vajmi kevés jutott. Azonban az élelmes üzérek még ezzel sem elégedtek meg, hanem lerándultak Budapestről a vidéki hetipiacokra is és a bennszülötteket megelőzve már kora reggel felhajtották az árakat tömeges vásárlásaikkal. Hiába üldözték őket a helyi hatóságok, mert ha kiszorították őket a piacról, a sorompón kivül csaptak rá a falusi szekerekre.

Most végre radikálisan segitett a bajokon a vasutak igazgatósága. Egy tollvonással eltörölte a batyuzást, s ezzel véget vetett a kofák aranjuezi szép napjainak, mert nem tömhetik meg többé a kupékat batyuzással szerzett holmival. Ezzel a régvárt intézkedéssel a vidéki városok élelmezese remélhetően hamarosan bőségesebb és olcsóbb lesz, mert ezentúl nem a város megy a faluba, hanem a falu jön a városba.

Hogyan kell kiszámítani az augusztusi lakbért?

Az emelkedés körülbelül 50 százalék.

A legközelebbi bérfizetéstől mindössze két hét választ el, mert az augusztusi béreket — eltérőleg a májusi kivételes helyzettől — nem 15-ig, hanem ötödikéig minden felszólítás vagy értesítés bevárása nélkül köteles minden bérlő kifizetni.

A fizetendő bérek kiszámításának megkönnyítésére előzetes tájékoztatásul már most közlünk egy példát. A közölt példából könnyen kiszámitható a magasabb, vagy alacsonyabb alapbérü lakások bére is.

Ha 1917 novemberében valamely lakás egy negyedévi bére 100 korona volt (vagyis évi bére 400 korona), akkor fizetendő bér fejében 10 aranykorona. Kincstári haszonrészesedés — ennek 25 százaléka — 2 és fél aranykorona. Közüzemi díj oly lakásoknál, ahol a vizvezeték rendelkezésre áll, az alapbér 5 százaléka, vagyis 5 aranykorona. Oly helyeken pedig, ahol nincs vizvezeték, az alapbér 1 százaléka, tehát 1 aranykorona. Bérházakban, ahol házmester is van, fizetendő még házmesterpénz cimén az esedékes bér 2 százaléka, tehát 20 aranyfillér. Ha az aranykorona kurzusát augusztusra is — ami valószinü — 17.600 koronában állapitják meg, akkor a díjak a következők: lakbér (10 K) 176 ezer korona, kincstári részesedés (2·50 K) 44 ezer korona. Közüzemi díj (ahol vizvezeték van, 5 K) 88 ezer korona, ahol nincs vizvezeték, tehát 1 százalékos (1 K) 17.600 korona. Házmesterpénz (20 fillér) 3500 korona.

Üzletek, műhelyek után az esedékes bér augusztusban az alapbér 26 százaléka a májusi 18 helyett. Az új bér oly üzlet, vagy műhely-helyiség után, melynek 1917-es negyedévi bére 100 korona volt, a következő: boltbér vagy műhelybér 26 százalék (26 K) 457.600 korona. Kincstári részesedés ennek negyede (6·50 K) 114.400 korona. Ahol nincs vizvezeték, 1 százalék (1 K) 17.600 korona. Házmesterpénz az esedékes bér (26 K) 2 százaléka (52 fillér).

A községekben a közüzemi díj mindenhol egy százalék, a többletdíjak pedig ugyanolyanok, mint a városokban. Az aranykorona augusztusra vonatkozó végleges szorzószámát a kormány 28-án fogja megállapitani.

HIREK.

Haramiavilág a Bakonyban.

Átkutatják az egész bakonyi erdőséget.

A Dunántúl nagy erdős rengetegében, a Bakonyban, az utóbbi időben több rablótámadás történt, ami valószinüvé teszi azt a feltevést, hogy az óriási kiterjedésü sürü rengetegben szervezett rablóbanda működik.

Polgár Antal kisgazdát, amint a kisbéri vásárról kocsijával hazafelé tartott, az egyik bakonyi sötét úton két rabló támadta meg. Az egyik a lovak kantárszárát kapta el, a másik pedig a kocsira ugrott. Polgár nem vesztette el lélekjelenetét, hanem lovai közé csapott, amelyek vágtatva ragadták magukkal a kocsit.

Az egyik támadó kénytelen volt elereszteni a lovak kantárszárát, a másikkal pedig Polgár a vágtató kocsin birokra kelt és sikerült is neki a támadóját a kocsiról ledobni. A két rabló ezután néhány puskalövést adott le, majd eltüntek az erdő sürüjében.

Csesznek község erdős rengetegében is

számos rablótámadás történt az elmúlt napokban. Itt a vasuti megálló felé igyekvő utasokat fosztották ki eddig ismeretlen tettesek.

Vakmerő támadásban volt része Vigula Gábor 21 éves rátóti legénynek is, aki késő este indult útnak Bakonyoszlopról Dudar községbe.

Az erdei úton egyszerre több fegyveres alak támadta meg, s miután sem pénzt, sem értéket nem találtak nála, teljesen levetkőztették és magukkal vitték ruháit.

Vigula reggelig bujdosott a falu határában, amig a község lakói megfelelő ruhanemüekkel el nem látták.

A rendőrség a folyton megismétlődő rablótámadások megakadályozására és a rablók elfogatására megtette a szükséges intézkedéseket. Valószinü, hogy az egész bakonyi erdőséget át fogják kutatni.

— **A középiskolai felvételi vizsga.** A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 1924. évi 65934—V. sz. rendelete a középiskola I. osztályába való felvétel szabályozása tárgyában. Az elemi iskola IV. osztályát kiváló eredménnyel végzett azok a tanulók, akik a középiskolai felvételi vizsgálaton ki nem elégítő eredményt tanusítottak, a) amennyiben a tanév végén tartott felvételi vizsgálaton nem feleltek meg, úgy a következő tanév elején, b) amennyiben pedig a tanév megkezdése előtt tartott felvételi vizsgálaton nem feleltek meg, úgy a vizsgálattól számított három hét mulva ismételhetik meg a sikertelen vizsgálatot. Az erre való engedélyt a tankerületi kir. főigazgató adja meg.

— **Meg akarják szüntetni a járásorvosi állásokat.** Rakovszky Iván belügym. körrendeletet intézett az alispánokhoz. Arra szólította fel őket, hogy mondjanak véleményt arról, nem volna-e célszerü a járásorvosi állások megszüntetése, mert ezen az úton jelentős létszámapasztás következnék be, ami pedig nagyon kivánatos az államkincstár érdekében. Ez a kérdés szóba került az egységes párt klubjában, s a párt több tagja élesen kikelt az orvosapasztó terv ellen. Éhn Kálmán dr. kijelentette, hogy nem szabad megvalósulnia a belügyminiszter gondolatának, mert az ország egészségügyi viszonyai nincsenek azon a fokon, hogy nélkülözni tudnák a járásorvosi intézményt. Érdekes, hogy a belügyminiszter ötletét még a legfanatikusabb kormánypárti képviselők sem helyeslik, sőt ellenkezően: a kultúra ellen irányuló merényletnek minősítik, amit Rakovszky Iván kigondolt. Naivnak tartják azt az érvelést, hogy bizonyára akadnak majd orvosok, akik ellátják az egyes járások orvosi szolgálatát anélkül, hogy munkájukért anyagi ellenszolgáltatásban részesülnének s a puszta cimmel is megelégednek, mert ez a járásorvosi titulus kiemeli őket kartársaik sorából. A miniszter ugyanis úgy tervezi, hogy megszünteti ugyan az intézményt, de a cimet továbbra is fenntartja. Ez azonban nemcsak az egységes párt, hanem az egész társadalom véleménye szerint kivihetetlen idea.

— **A VIII. egyetemes postakongresszus** múlt héten kezdődött meg Stockholmban. A megnyitási ünnepen jelen volt a svéd király is. A korelnöki tisztet magyar kiküldött, Fejér h. államtitkár töltötte be, ő fejezte ki a kongresszus hódolatát a királynak.

x **Haasenstein és Vogler magyar hirdetési rt.** Folyó évi június hó 30-án a külföldi Haasenstein és Vogler testvérvállalatok nagyszámu képviselőinek jelenlétében tartotta *a magyar Haasenstein és Vogler hirdetési rt.* ezidei közgyülését. Ez alkalommal a közgyülés a részvénytársaság *ügyvezető elnökévé dr. Lessner Richard miniszteri tanácsost, alelnökévé pedig Lessner Imre császári tanácsost* (Wien) választotta meg. — Hisszük, hogy dr. Lessner Richard a cég nagyarányu külföldi összeköttetését a magyar közgazdaság javára fogja fordítani.

x **Poloskákat** petéivel együtt házilag kiirtani csak a Löcherer Cimexinnel lehet. Ára olcsó, hatása biztos, kezelése egyszerü, minden tisztítható vele. Főraktár Frantsik Andor drogériájában.

x **Fedák Sári** a gazdaságban. Szenzációs riport számol be a Szinházi Élet e heti számában arról, hogy gazdálkodik a birtokon Fedák Sári, az Antonia Toncsi nénije. Incze Sándor hetilapja csupa nagyszerü kép és érdekesség ezen a héten. Beöthy László, Bárdos Artur, Tolnai Jenő, Kassai Vidor nyilatkozatai és cikkei, Karinthy Frigyes vicclapja teszik élénkké a számot, amelynek szenzációja a darabmelléklet: az Osztrigás Mici teljes szövege. Gazdag mozi, sport, nyaralás és divatmelléklettel együtt az új szám ára 8000 K, negyedévi előfizetés 80 000 K. Kiadóhivatal Budapest, Erzsébetkörut 29.

Pápa, 1924. Főiskolai könyvnyomda.

98 ezer kor — pária a kitünő minőségü **fehér női cipőnek** Egész finom minőségben . . . 125 ezer korona

90 ezer kor — **Tennisz, torna, strand és utcai cipők** fehér, szürke, barna és fekete szinekben, vastag, vörös gumitalppal, feltétlenül megbizható minőség. **Férfinagyságban 120** ezer korona **Gyermekek részére** . . . . . **70 és 80** ezer korona

190 ezer kor — párja legfinomabb minőségü valódi duplatalpu és franciafazonu egész I-a bivalybőrtalppal ellátott **tenniszcipőnek** **Férfinagyságban** . . . . . **240** ezer korona

120 ezer kor — párja 27—30 számig, garantált legjobb gyártmányu **fehér gyermekvászoncipőnek** 30—35 számig . . . . . **135** ezer korona

190 ezer kor. — a legjobb minőségü gyönyörü francia sarkos, rámán varrott **férfi fehér vászoncipő**

50 ezer kor. — párja 18—22 számig a **valódi tehénbőrszandálnak** I-a minőség 23—26 számig **60** ezer, 27—29-ig **70** ezer, 30—35-ig . . . . . **85** ezer korona

Házicipők gyönyörü kivitelben **80** ezer koronától feljebb

SCHÄFER cégnél, Budapest, I. Döbrentei-tér 4-6
Telefon: 5—71. Kereskedőknek engedmény. Vidékre utánvéttel.

Asszonyok!

Cukor nélkül

is édes, kellemes izü, üdítő kávét lehet főzni az olcsó és jó minőségü kristálycukorral is kevert

DULSZIT

nevü kávékonzervünkből.

Minden füszeresnél kapható!

Kőbányai Polgári Serfőző és Szent-István Tápszerművek Rtg.

Szép arany alkalmi vételek,

jegygyürük

kiárusitása.

Arany, ezüst, brilliáns beváltás a legmagasabb napi áron.

FREUND

ékszerraktár, Baross-út 21. szám.
Telefon 451.

Uj és használt férfiruhák

Kallósnál

tenisz nadrág (prima mosó) **145.000**

Megyeház-u. 32. sz.

Családi, Menyasszonyi és Csoportképek, képes levelező-lapok

a legszebb kivitelben, jutányos árban,

utlevél- és igazolvány-képek

két órán belül készülnek:

Jánossy fényképész 10—2

műtermében, Győr, Baross-út 29. sz.

Ugyanott egy segéd, lehet nő is és egy tanuló, magas hetifizetéssel azonnali belépésre kerestetik.

U UHU U **FONÁL-ÁRUK**

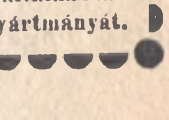

Alsószál, cérna, kötőpamut és tömőpamutok, horgolócérnák.

Legfinomabb gyapjufonalak festve és nyersen.

Pamutfonál és Cérnaipar Rt.

Budapest, VII., Hársfa-utca 1. Telefon: József 60-75.

**„Mitől olyan zamatos a kávéja, Édesem?
Egyszerü, csak UHU-kávéval van főzve.“**

Gummikabát 360000 K
Gyermekkocsi 290000 K
Vizm. ponyva 180000 K
Szövetszőnyeg 50000 K

HAAS LIPÓT

Győr, Baross-út 18. — Telefon: 728

Első Tokaji Cognacgyár R.-T.

Gyár: Tokaj.

Központi iroda:
Budapest, VI., Frangepán-utca 12-24.

Fióktelep:
Wien, IV. Bez., Viktorgasse 16.

— Alapittatott 1888-ban. —

Ajánlja tiszta borpárlatból készült, általánosan elismert legjobb minőségü hazai gyártmányát.